MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 12 KWIETNIA 1943 r.

/P o r a n n y/

I.

Dotyczące Polski.

RZYM, po włosku, 9.IV. godz.14.
Według wiadomości z Teheranu, do Persji napływają coraz to nowe grupy polskich uciekinierów i jeńców z Sowietów. Przybywają oni do Persji w kolumnach, po odbyciu wyczerpujących marszów. Uchodźcy ci opowiadają, że 30-40% zmarło po drodze z zimna, głodu i wyczerpania. Po transporcie dzieci, który nadszedł niedawno, przybyła obecnie grupa złożona z 15.000 dorosłych osób. Marionetkowy rząd perski odmówił - pomimo ponownego nacisku Anglii i Stanów Zjednoczonych - gościny polskim uchodźcom oświadczając, że obecność tych głodnych i chorych uciekinierów będzie powodem dalszego wzrostu trudności gospodarczych kraju. Jak donoszą, porozumienie co do dalszego przesiedlenia uchodźców między Anglią i Ameryką jest w toku. Tymczasem postanowiono przewieźć ich do Ameryki Południowej i Meksyku, gdzie powinna się skończyć ta tragiczna wędrówka. Trzeba liczyć, iż 8-9 miesięcy będzie potrzeba dla zapewnienia środków transportowych /okrętów/ do przewiezienia tych uchodzców. Zaznaczyć należy, że tak Wielka Brytania jak i Stany Zjednoczone odmówiły przyjęcia uchodźców polskich.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 9.IV. godz.17.20.
Na konferencji dla prasy zagranicznej Braum von Stumm zwrócił uwagę na artykuł prof.Langego z Chicago, w "Gwiezdzie Polarnej", jako nadalszy przyczynek do sporu między Moskwą a polskim emigracyjnym rządem w Londynie. Artykuł, nadany przez rozgłośnię moskiewską zawiera następujący ustęp : "Polska nie może przeoczyć faktu, że po wojnie ZSSR będzie potęgą rządzącą w Centralnej Europie". Oświadczenie Summer Welles'a, że Stany Zjednoczone domagają się wolności dla każdego narodu "w tym stopniu w jakim te narody pragną wolności", uważa von Stumm jako potwierdzenie półurzędowego charakteru artykułu z dn.8.IV. w"Saturday Evening Post." W artykule tym Forrest Davis stwierdza, że Roosevelt nie ma zamiaru narzucać narodom wolności słowa i wolności religji. Stumm uważa oba powyższe komentarze jako dowód kapitulacji Stanów Zjednoczonych przed bolszewizmem i kokietowania Sowietów.

ALLOUIS, po niemiecku, 9.IV. godz.17.
Szef Zdrowia Rzeszy Conti, przemawiając w Poznaniu oświadczył: "nieprzyjaciel ma nadzieję, że naród zdrowotnie nie wytrzyma wysiłków. Stan zdrowia narodu niemieckiego jest jednak taki, że sprosta on wszystkim potrzebom i wymaganiom aż do chwili osiągnięcia zwycięstwa."

Dnia 10.IV. godz.12.30.
Goebbels, w przemówieniu wygłoszonym w Essen, omawiając aktualną sytuację oświadczył, że zagadnienia, które były uważane za istotne na początku wojny, a w szczególności kwestja powrotu do Rzeszy niemieckiego miasta Gdańska, znalazły wobec zagadnień, które wyrosły z chwilą gdy wojna objęła cały kontynent. "We wrześniu 1939, nikt z nas, nawet w najśmielszych snach, nie mógł marzyć, że nasza bohaterska armia będzie w stanie zbudować linje obronne tak głęboko w kraju nieprzyjacielskim. Trzymamy w rękach jedną okazję. My, jako naród, mamy historyczny obowią-

zek patrzenia w wielką przyszłość Niemiec i traktowania pod tym kątem widzenia wszystkich obowiązków i cierpnień, które niesie chwila obecna.

LAHTI, po fińsku, 10.IV. godz.12.15.
W "Suomen Sosialidemokraatti" ukazał się artykuł p.t."Rusyfikacja", w którym autor stwierdza : "amerykański biskup Gawlina /sic/ oświadczył, że 400.000 dzieci polskich, na milion wywiezionych przez bolszewików do Rosji w latach 1939-40, zmarło z głodu i nędzy. Według wcześniejszych polskich informacji bolszewicy wywiezli łącznie 1,7 milionów Polaków do Rosji. Dane to są interesujące dla Finów, dlatego, że możemy sobie wyobrazić co stałoby się z Finlandią w razie zajęcia jej przez bolszewików.".

PARYŻ, po francusku, 9.IV. godz.20:00.
Według wiadomości z Waszyngtonu polska komisja, która udała się na Syberję celem zbadania losu 1,8 miliona Polaków wywiezionych w czasie okupacji Polski przez Sowiety, stwierdza w swoim sprawozdaniu, że odnaleziono tylko 300.000 Polaków i że rząd sowiecki zbył milczeniem wszystkie późniejsze zapytania komitetu gen.Sikorskiego, co do losów pozostałych 1,5 milionów Polaków.

RIO DE JANERIO, po portugalsku, 8-9.IV. godz.01.00.
Prezydent Vargas mianował Carlos Alberto Muniz ministrem brazylijskim przy rządzie polskim.

II.

## Z najważniejszych spraw światowych.

FRANKFURT, po niemiecku, 9.IV. godz.19.45.
Goebbels w "Das Reich" pisze : "my Niemcy wiemy, że zmuszono nas do wojny i że nie mogliśmy jej uniknąć pomimo miłości jaką mamy dla pokoju. Nieprzyjaciele nasi zaatakowali podstawy naszego życia, podstawy rasowe, kulturalne, socjalne i ekonomiczne. Musimy zwyciężyć jeśli chcemy to wszystko zachować. Oto jakże proste, ale równocześnie wymowne dążenia. One są wskazówką dla narodu niemieckiego. Wystarczy spojrzeć by wiedzieć w jakim kierunku należy dążyć. Gdybyś my stracili z oczu te dążenia wojna byłaby przegrana."

HILVERSUM, po holendersku, 9.IV. godz.16.45.
Londyński korespondent hiszańskiego dziennika "Ya" zauważa, że prawie równoczesne ogłoszenie planów monetarnych przez W.Brytanię i Stany Zjednoczone zaskoczyło brytyjską opinię publiczną. Szczegóły Planu Keynes'a były znane W.Brytanii, nie sądzono jednak iż Min.Skarbu Stanów Zjednoczonych opracuje równoległy plan tem więcej, że Keynes prowadził liczne rozmowy z zainteresowanymi ministrami rządów alianckich. Niespodzianka była tem większa, że jakkolwiek oba plany mają szereg punktów identycznych, to jednak plan amerykański przyznaje o wiele większą rolę dla złota niż plan brytyjski. Wielkie banki brytyjskie krytycznie zapatrują się na oba plany, uważając, że podważają one pozycję banków.

BRESLAU, po angielsku, 9.IV. godz.23.30.
Plan Morgenthau'a wywołał duże zainteresowanie w londyńskiej City. Jest to całkiem naturalne. Plan Keynes'a miał za zadanie zaspokojenie żądań amerykańskich odnośnie do kontroli spraw finansowych świata. Był on niejako środkiem dla gry dyplomatycznej, a nie był pomyślany na serjo. Teraz można oczekiwać, że odbędzie się szereg konferencji brytyjsko-amerykańskich, w wyniku których, jak zwykle

Wielka Brytania zostanie pokonana. Nikt przy zdrowych zmysłach, ani na chwilę nie uwierzy by Amerykanie pozwolili na skreślenie swych wierzytelności na skutek jakiejkolwiek reformy monetarnej. Dążeniem Roosevelta jest wykluczenie brytyjskiej konkurencji po wojnie.
Nie jest wiadomym jeszcze jakie koncesje porobił Eden w czasie swej ostatniej wizyty do Waszyngtonu, ale z jego przemówienia w Izbie Gmin w dniu wczorajszym, zdaje się wynikać, że rząd angielski daleki jest od przyjęcia w stosunku do Stanów niezależnego stanowiska. Istnieją wszelkie podstawy do przypuszczenia, że Churchill gotów jest teraz do wprowadzenia w swym kraju waluty opartej na dolarze i na obfitych zasobach amerykańskiego złota. Wynikiem takiego systemu monetarnego będzie tylko wzrost biedy i bezrobocia, które zjawią się w Wielkiej Brytanii po wojnie.

BRATYSŁAWA, po słowacku, 9.IV. godz.20.15.
Z okazji drugiej rocznicy niepodległości Kroacji słowacki minister Spraw Wewnętrznych Mach, wygłosił przemówienie, w którym oświadczył : "istnienie jednego dużego narodu słowiańskiego było zawsze połączone z wielkim niebezpieczeństwem dla małych narodów słowiańskich. Tam gdzie chodzi o życie narodu nie ma miejsca na sentymentalne iluzje, a decydować może wyłącznie realizm i potęga państwa. W dniu 10 kwietnia 1941 r. Kroaci, tą myślą ożywieni wskrzesili swą niepodległą ojczyznę po 830 latach. My pragniemy jedynie żyć wolni na naszej ziemi. O to walczymy i to jest naszym dążeniem. Ten kraj u podnóża Tatr jest i będzie zawsze słowacki, tak jak Pan Bóg chciał . Tak z Woli Bożej kraj Kroacki jest kroacki.

TRANSOCEAN, po angielsku, 9.IV. godz.10.45.
Według dziennika paryskiego "L'Oeuvre" wydaje się, że Moskwa rozważa możliwość stworzenia komunistycznego rządu francuskiego, w przeciwstawieniu do de Gaulle i Giraud. Ten rosyjsko-francuski rząd miałby być utworzony przez komunistów francuskich Duclos, Thorez i Marty. i zadaniem jego byłoby wprowadzenie zamętu w świecie arabskim w koloniach francuskich.

RZYM, po włosku, 9.IV. godz.20:00.
Z Dublina donoszą, że De Valera oświadczył, iż Irlandia została zaproszona na konferencję rolniczą państw alianckich, jednakowoż odmówiła udziału ze względu na to, iż inne państwa neutralne nie zostały zaproszone.

Godz.22.45.

W Kownie odbyła się pod przewodnictwem rektora uniwersytetu, konferencja, w której wzięli udział przedstawiciele wszystkich warstw społeczeństwa litewskiego. Mówcy podkreślali, że jedynym dążeniem narodu jest walka z bolszewizmem. Uchwalono jednomyślnie rezolucję, protestującą przeciw roszczeniom sowieckim do ziem litewskich i stwierdzającą, że naród litewski chce pozostać wśród narodów Wschodniej Europy.

[illegible], po szwedzku, 9.IV. godz.20.00.
W związku z rocznicą zajęcia Norwegii przez Niemców, biskup Bjoerkquist wygłosił przemówienie, w którym podkreślił, że gdy nieszczęście spadło na Norwegię wyrosła nowa Norwegia, zahartowana odwagą i nieszczęściem. Czas próby zbliżył do siebie narody północne, wbrew wszystkiemu co może utrudniać i zaciemniać ich wzajemne stosunki.
"Dziś składamy wieniec w który wplecione są barwy Szwecji i Norwegii. Nigdy jeszcze naród norweski nie był tak bliski naszym sercom jak dziś. Składamy hołd bohaterom, którzy polegli w walce o sprawiedliwość

o wolność przekonań za ojczyznę i za Północ. Jesteśmy im wdzięczni za przykład i za to, że wiarę swą połączyli z poświęceniem."

CBS, po angielsku, 10.IV. godz.00.49.

John Daly omawia plan Giraud , /6 punktów podanych obszernie w prasie codziennej/. Stwierdza on, że zadziwiającym jest fakt, iż dobrze poinformowane koła nie są zbyt optymistycznie nastrojone co do przyjęcia planu przez de Gaulla. De Gaulle przeciwny jest postanowieniom, które wykluczają utworzenie rządu prowizorycznego aż do chwili inwazji Francji i zwołania Zgromadzenia Narodowego. De Gaulle jest przekonany, że on otrzymał od narodu francuskiego mandat i powinien być głową prowizorycznego rządu już obecnie. Fakty wskazują, że armia Giraud jest gotowa przejść do porządku dziennego nawet nad delikatnemi sprawami personelnymi, aby doprowadzić do jedności. Giraud odsunął szereg ludzi, co do których Wolni Francuzi mieli zastrzeżenia i istnieją wskazówki, że akcja ta będzie trwać w dalszym ciągu iobejmie Boisson'a. W tym samym czasie w stosunku do de Gaulla nie postawiono żadnych podobnych żądań. Zadowolniono się jedynie delikatnemi aluzjami. Giraud chętnie by widział dymisję Dietchelm'a, eksperta finansowego de Gaulla, który miał wysokie stanowisko kolonialne w rządzie Vichy i przybył do W.Brytanii za paszportem rządu Vichy. Również chętnie widzianoby w kołach gen.Giraud odsunięcie pułkownika Andre Passy, szefa Oddziału Drugiego i tajnej policji de Gaulla, którego niemiłe metody Gestapo doszły do wiadomości gen.Giraud. De Gaulle ma w swych rękach obecnie przyszłość Francji. Jeżeli będzie rozsądny Francja będzie mogła zająć znowu odpowiednie miejsce wśród narodów świata. Jeśli nie skazana będzie na lata wewnętrznego zamętu.

III.

O g ó l n e.

HILVERSUM, po holendersku, 9.IV. godz.16.45.

Z Teheranu donoszą, że gabinet perski obradował na nadzwyczajnym posiedzeniu nad sprawą buntów i środków dla przywrócenia spokoju publicznego.

Godz.18.

Kroacja dąży do zajęcia pierwszego miejsca w Centralnej Europie w produkcji owoców. Powołano do życia państwową organizację dla kontroli handlu owocami. Eksport w 1942 r. wyniósł 28 milionów kilogramów owoców, głównie do Niemiec i Szwajcarji. W budowie znajduje się 10 zakładów dla suszenia i przetwarzania owoców. Między Zagrzebiem a niemiecką granicą buduje się dwutorową linię kolejową, która zapewni możność dużego eksportu owoców do Niemiec.

LAHTI, po fińsku, 9.IV. godz.12.15.

Z Kopenhagi donoszą, że w Południowej Jutlandji odkryte zostały nowe złoża węgla brunatnego. Próbne wiercenia wypadły korzystnie. Oblicza się, że pokłady dadzą milion ton węgla. Pokłady znajdują się 5 metrów od powierzchni i miąższość ich wynosi od 8-12 metrów.

Dnia 10.IV. godz.12.30.

Litwinow oświadczył przedstawicielom prasy w Hawanie, że jest rzeczą niezbędną by alianci powiększyli swój wysiłek wojenny. Dyskusje na temat organizacji powojennej nie mogą w żaden sposób przeszkadzać wysiłkom wojennym.

Godz.15.15., po angielsku.
Sytuacja żywnościowa. W ostatnich miesiącach dostarczono do stolicy 15.000 lisów. Drobna część została odrazu sprzedana na rynku mięsnym, większa została wysłana do fabryk konserw mięsnych. Mięso lisów ma być jadalne i przypomina w smaku baraninę.

WEICHSELSENDER, po rosyjsku. 10.IV. godz.12.00.
Odezwa gen. Własowa spotkała się z entuzjastycznym przyjęciem stwierdza "Zarja" /dziennik wychodzący w Niemczech/ i setki zgłoszeń napływa codziennie do rosyjskiej "Armii Wolności". Na froncie walczy już obecnie 10.000 ochotników przeciw nienawistnej dyktaturze Stalina.

MOSKWA, po rosyjsku, 9.IV. godz.03.05.
Artykuł komisarza dla rolnictwa Wasina p.t. "lepsze użytkowanie traktorów".

Godz.5.00.
Wyniki współzawodnictwa robotników w ciężkim przemyśle.

Godz.07.00.
Artykuł "Prawdy" p.t. "Cały kraj odbudowuje Stalingrad".

Godz.08.00.
Artykuł "Prawdy".
I. Ehremburg "Los Europy".

Godz.1[illegible].30.
Pogadanka tow. Szapiro p.t. "Trzyletnia walka narodu Norweskiego".

Godz.18.30.
Pogadanka pułk. Czerwonej Armii Rewina p.t. "Regulaminy Armii Czerwonej uczą walki w nowoczesnej wojnie".

Dnia 10.IV. godz.01.00.
Depesze dr. Benesza do pułk. Svobody , gen. Ingra, ministra Obrony Narodowej oraz członków parlamentu czechosłowackiego przebywających w USSR do pułk. Svobody i armii czechosłowackiej w Rosji.

Godz.7.00.
Artykuł w "Prawdzie" na temat ogródków przydzielonych robotnikom i pracownikom. W roku 1942 robotnicy i pracownicy uprawiali ogródki warzywne na obszarze 1/2 miliona ha. Jasnym jest, że to nie wyczerpuje naszych możliwości. Wiele okolic może obszar zajęty pod ogródki podwoić. Ziemi mamy dosyć, a robotnicy w głębi kraju pragną uprawiać warzywa w chwilach wypoczynku od pracy.

Godz.17.20.
Pogadanka Naumowa komisarza dla zakładów elektrycznych p.t. "Zapewnijmy gładkie dostarczenie energii elektrycznej przedsiębiorstwom przemysłowym.

WATYKAN, po angielsku, 9.IV. godz.21.15.
Do Francji nadszedł w ostatnim miesiącu list monsignora Jantzen'a delegata apostolskiego w Czunkingu wysłany w czerwcu 1941 r. Z uwagi na niedawne bombardowania Czunkingu ciekawym jest zapoznanie się z warunkami wojennymi w których znalazła się misja katolicka dwa lata temu. Z czterech kościołów położonych w mieście trzy zostały zburzone, a rezydencja biskupia jest nie do zamieszkania. 3/4 własności misji jest w gruzach. Obejmowała ona sierociniec dla 300 sierot, klasztor, przytułek dla starców i szkoły.